

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 7. Quænam propositiones euidentēs, aut aliàs certæ seu per se notæ, seu demonstratæ ex terminis huius disputationis in superioribus expositis eliciantur tum inter se, tum cum terminis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

lum non potest: moraliter denique, quod non potest moraliter. Vnde connexio metaphysica in quiditate rei connexa, prout penitus inseparabili à termino connexionis fundatur. Connexio autem physica in debito, siue iure connaturali, quo ex suppositione rei connexa terminus connexionis debet existere, siue ipsi debetur existentia. Connexio verò moralis in inclinatione, quâ ex suppositione rei connexa causâ termini connexionis ad ipsum inclinata sunt.

64 Hinc: quia terminus connexionis metaphysicæ non potest non conducere; vt habeat esse res connexa hoc ipso, quod hæc absque tali termino nullatenus potest habere esse, & consequenter nullatenus potest ab ipso in suo esse non dependere. Ideo terminus connexionis metaphysicæ, quando est non mutua, nequit non esse prior naturâ, quàm res connexa, nisi aliud talis prioritas impediatur iuxta dicta q. 4. vtpotè, quia talis prioritas, & posterioritas ei correspondens nequeunt non fundari; nisi quid obstat in eiusmodi conducentiâ, atque dependentiâ non mutua, vt satis constat ex dictis quæst. 2.

65 Quia verò terminus connexionis physicæ, seu naturalis; neque vti quicquid omnino requisitum ad hoc, vt existat res connexa; neque aliter ad eius existentiam conducit: potius res connexa conducit ad existentiam termini connexionis, quatenus eius debitum, seu ius connaturale inducit, quo Deus mouetur ad illi existentiam præstandam: vt cernere est in materia vltimò dispositâ ad formam, vt sicque connaturaliter connexa cum forma, quatenus hæc illi connaturaliter debetur. Forma enim nullatenus conducit, vt existat materia disposita; eam tamen materia disposita conducit, vt existat forma, quatenus iure suo connaturali poscit à Deo, vt illam causet. Quia, inquam, hæc ita se habent, conficitur, in connexionem physicâ, seu naturalem, quatenus ea non mutua sit, nullam fundari prioritatem, quâ terminus connexionis prior euadat, quàm res connexa, vt fundatur in connexionem metaphysicâ. Prioritatem autem in eo fundatam, quâ res connexa prior est termino connexionis, vtpotè ad huius existentiam modo dicto conducentem, ad seriem originis pertinere; non verò ad seriem connexionis: quia est prioritas cuiusdam influxus, non quidem physici; sed quasi moralis, seu obiectiui: id est exercitii mediâ diuinâ cognitione de iure connaturali, quo Deus mouetur ad causandum terminum connexionis. Vnde non est prioritas naturæ; sed prioritas ex accidente; ad seriemque proinde originis non naturæ, sed accidentis spectat, iuxta huiusmodi seriem distinctionem satis expositam in superioribus. Vnde tandem concluditur, in connexionem physicâ, seu naturalem, nullam prioritatem, aut posterioritatem fundari, quæ ad seriem connexionis pertineat.

66 Ex quo planè videtur colligi, neque fundari in connexionem moralem. Quia terminus connexionis moralis minùs adhuc videtur conducere ad existentiam rei connexa, quàm terminus connexionis physica: prioritas autem, & posterioritas ad seriem connexionis pertinens in huiusmodi conducentia fundanda erat, vt constat ex dictis. Stet ergo, prioritatem, posterioritatemque pertinentem ad seriem connexionis in solâ connexionem metaphysicâ fundari; non item in physicâ, aut morali. De solâque connexionem metaphysicâ sermonem esse, quoties de serie connexionis, de prioritate, posterioritateque ad illam spectante sermo est.

QVÆSTIO VII.

Quanam propositiones evidentes, aut alias certæ, seu per se notæ, seu demonstratæ ex terminis huius disputationis in superioribus expositis eliciantur, tum inter se, tum cum terminis præcedentium collatis.

Dico, elici, quæ sequuntur.

67

Propositio I.

In omni ordine, siue serie naturæ, quod est prius priore, & posteriore prius est prioritate mediata.

Si enim A prius naturâ est, quàm B, & B prius naturâ est quàm C intra eandem seriem naturæ, non potest A non esse mediata prius naturâ, quàm C. Id, quod ex ipsis terminis satis est evidens; sed declarari amplius potest discutendo per singulos naturæ ordines. Et quidem, si sermo sit de prioritatibus respectiuis ad tertium, quæ per omnes omnino series excogitabiles vagantur, propositio plane est aperta. Si enim B respectu A prius est, quàm C, quia propinquius, & C respectu eiusdem A prius est, quàm D; necesse planè est, vt B respectu A prius sit, quàm D prioritate mediata. Repugnat enim, B esse propinquius ad A, quàm C, & non esse propinquius, quàm D, quo propinquius est C. Hic autem idem est, esse propinquius, ac esse prius. Si autem sit sermo de prioritatibus absolutis à tertio, quæ, vt ex dictis in superioribus constat, ad quatuor series reuocantur, non minùs certa, perspicuaque videtur propositio.

Primum namque in serie dignitatis, seu perfectionis, quod est prius priore, non potest non esse prius posteriore prioritate mediata. Impossibile quippe est, vt A sit dignius, seu perfectius, quàm B, & B, quàm C, quin A quoque sit dignius, seu perfectius, quàm C, sicut A non potest esse maius, quàm B, quin etiam sit maius, quàm C, quò maius est ipsum B. In præsentem autem idem est esse prius, atque esse dignius, seu perfectius, siue maius quoad dignitatem, vel perfectionem.

Deinde in serie durationis, quod est prius priore, non potest non esse etiam prius posteriore prioritate mediata. Dies enim hesternus, qui prior est hodierno, non potest non esse prior etiam crastino, quo hodiernus est prior, vt patet.

In serie etiam connexionis, quod prius est alio priore, prius est quoque posteriore suapte naturâ: Nam si A est prius, quàm B: quia inconnexione non mutua habet cum illo; & B est prius, quàm C ob similem inconnexione; necesse est, vt A sit etiam prius, quàm C. Etenim idcirco A prius est, quàm B, in huiusmodi ordine: quia A conducit, vt sit B. (eo quòd B, ratione connexionis quoad esse dependet ab A.) B tamen nullatenus conducit, vt sit A; vtpotè, quod non est connexum cum ipso B; sed A etiam conducit, vt sit C, quia conducit, vt sit B, sine quo nequit esse C; C verò nullo modo conducit, vt sit A (quia

(quia, ut supponimus, A; neque cum C connexum est:) ergo A. prius est etiam, quam C: prioritate tamen mediata. Quod si verò A. connexum esset, immediatè cum C, nequiret utique prius illo esse; tametsi non connecteretur immediatè cum B; imò neque esset tunc prius ipso B; sed omnia tria simul essent naturà, iuxta doctrinam statutam *quest. 3.* quia omnia tria essent mutuò connexa, & inter se dependentia, vel mediatè, vel immediatè: siquidem A immediatè penderet à C, & mediatè à B, à quo penderet C, & C mediatè penderet ab A; & immediatè à B, quod immediatè penderet ab A. Nihil autem interest ad similitudinem naturæ, quod mutua connexiones, seu dependentiæ immediatæ sint, vel mediatæ: cum etiam dependentiæ, & connexiones mediatæ verè sint dependentiæ, & connexiones, & tam strictæ, quam immediatæ. Nam connexiones Metaphysicæ (de quibus habemus sermonem, iuxta *quest. 6.*) æquæ sunt necessariæ, cum sunt mediatae, atque cum sunt immediatae, ut ex se patet, & ex dictis *disputat. 14.*

72 In serie denique originis, quod prius est alio priore, non potest non esse etiam prius posteriore prioritate mediata. Hoc tamen assertum non videtur adeo esse certum apud omnes, ut sunt præcedentia; cum sint multi, qui probabiliter doceant in serie causarum, & effectuum posse effectum remotum influere saltem moraliter in causam remotam. Ex quo videtur sequi, causam remotam posse non esse priorem effectui remoto, seu mediato; etsi sit prior, quam causa proxima, quæ prior ipso effectui est; sed verò assertum dictum, si stemus in eodem ordine naturæ, non potest non esse apud omnes certum. Nam qui dicunt, effectum remotum posse moraliter influere in causam remotam; non stant in eodem ordine naturæ, propterea præsentem propositionem statui debet; sed effectum propter influentem in suam causam remotam in ordine collocant accidentis; dicunt enim effectum propter cognitum influere in suam causam moraliter media sui cognitione. Quod est, cum in accidentis ordine collocare, ut constat ex dictis in præcedentibus, & ex dicendis in sequentibus amplius constabit. Nemo autem dixit effectum physicè influere posse in suam causam adhuc remotam eodem genere influxus, quo causa remota influat in ipsum: quo pacto in eodem ordine naturæ staretur. Deinde in præsentem assertum id supponitur quod *suprà disp. 9. q. 5. prop. 29.* statutum est, ex omnium sententia: repugnat scilicet, quod aliqua duo, vel plura entia semutuo physicè causent quoad idem sui esse, atque adeo effectum remotum per eandem Physicam existentiam, quæ accipit mediata à causâ remotâ, nequaquam posse vicissim ipsi causâ existentiam dare; ipsamve physicè causare. Quo posito, non potest non causa remota iuxta sententiam omnium eodem iure esse prior naturâ effectui prioritate mediata, quo per influxum physicum non mutuam causa eius mediata est.

73 Stet ergo certum, in omni ordine, siue serie naturæ, quod est prius priore, & posteriore, prius esse prioritate mediata, dummodo intra eandem seriem naturæ semper stetur, cum sit comparatio. Unde consequenter efficitur, intra unamquamque seriem naturæ, quod est posterius posteriore; priore quoque posterius esse posterioritate mediata, ut patet. Ex quibus etiam perspicue apparet, quo pacto omnis ordo naturæ ex pluribus gradibus coalescat, quorum quilibet vnico aliorum prior, aut po-

sterior est immediatè, & reliquis omnibus mediatè, eoque magis, aut minus mediatè, quò gradus intermedij plures sunt, aut pauciores.

Propositio 2.

Quod prius naturâ altero est, eodem posterius naturâ non potest esse; nec vice versâ intra eandem seriem naturæ.

Est clarum: quia, quod prius est, eâ ratione, quâ prius est, nequaquam potest posterius esse, cum prioritas, & posterioritas eiusdem generis respectus sint omnino oppositi, & sibi invicem repugnantes, ut cunctis notissimum est. Si autem, quod prius naturâ altero est; naturâ etiam posterius eodem posterius esse intra eandem seriem, idem, quâ ratione est prius, eadem prius esset posterius; aliâque subinde naturam ab eâ, quam habet, haberet. Quod planè est chymericum. Et quidem in serie durationis satis est evidens: non possidem hodiernum, qui prior est crastino naturâ suâ, eodem crastino esse posteriorem suâ eadem naturâ. Idem patet in serie dignitatis. Nam, quod est alio dignius naturâ suâ non potest secundum eandem naturam, quæ invariabilis est, eodem minus dignum esse; nec minus certa res est in serie originis, & in serie connexionis non mutua; ut satis ex se constat.

Est autem propositio vera non solum de prioritatibus immediatis; sed de mediatis etiam tum inter se, tum cum immediatis comparatis: si enim A est prius, quam C mediatè, quia est immediatè prius, quam B prius ipso C, impossibile est, ut C prius sit, quam A vel mediatè, vel immediatè, ut constat ex dictis. Etenim cum esse A naturâ suâ immediatè prius, quam B, & B prius, quam C; & consequenter A mediatè prius, quam ipsum C; aliud non sit à parte rei ab essentialibus prorsus innvariabilibus horum trium entium A B C, impossibile est, ut talia non sint. Non essent autem talia, si esset A naturâ suâ posterius; quam B; vel, quam C aut B posterius, quam ipsum C: quandoquidem esse prius, & simul posterius idem comparatione eiusdem suâ naturâ, & in eadem serie; atque adeo prioritate, posterioritateque eiusdem generis, evidenter est impossibile; cum sint evidenter opposita metaphysicè talis prioritas, & posterioritas non minus, quam æqualitas, & inæqualitas, similitudoque, & dissimilitudo, & aliæ huiusmodi relationes, seu denominationes. Et hæc de prioritate, posterioritateque absolutâ à tertio.

De respectu autem ad tertium evidenter adhuc huc est propositio nostra: quia evidenter adhuc est, non posse idem naturâ suâ esse simul magis, & minus propinquum; quam aliud comparatione tertij; quod ipsum est, non posse idem naturâ suâ esse prius, & posterius, quam aliud respectu ad tertium, ut ex dictis in superioribus liquet.

Propositio 3.

Quod prius, aut posterius naturâ altero est, eodem simul naturâ esse non potest, nec vice versâ intra eandem seriem naturæ.

Hæc propositio æquæ, ac præcedens evidens est, eandemque, atque illa explicationem, confirmationemque ab unoquoque præstandam habet; quia, quàm evidens est, prioritatem naturæ posterioritati naturæ eiusdem seriei esse oppositam, tam evidens

evidens est, prioritatem, posterioritatemque naturæ simulacri naturæ eiusdem etiam seriei oppositas esse.

Propositio 4.

78 Idem prius, aut posterius naturæ se ipso esse impossibile est.

Hæc propositio ex terminis imprimis est satis evidens, si sermo in eâ sit de prioritate, ac posterioritate immediatâ; cum sit compertum: hanc nisi inter duo distincta extrema aliquam seriem componentia dari non posse. Prioritas siquidem, & posterioritas naturæ quemadmodum distinctio, dissimilitudo, inæqualitas, & alia huiusmodi relationes evidentissimè sunt ex genere earum; quæ duo minimum extrema deposcunt ex conceptu suo, neque vnius tantum ad se ipsum vlatenus esse possunt.

79 Si autem sit sermo in propositione, ut verè etiam est, de prioritate, ac posterioritate mediata; non adeo clarè se prodit veritas eius: posset enim quispiam fortasse concipere tamquam possibile, quòd A sit prius naturâ, quàm B, & B, quàm C, & C, quàm ipsum A; atque ita, quòd A mediata prius naturâ se ipso sit. Cæterum, hoc prorsus esse impossibile demonstratur. Primò: quia si A esset mediata prius, quàm C, atque immediatè posterius ipso C, ut ita esset mediata prius se ipso, A simul esset prius, & posterius naturâ eodem C intra eandem seriem contra *propositionem 2.*

80 Secundo, id ipsum demonstratur discutendo per singulos naturæ ordines, quo, & ampliùs confirmatur doctrina dictæ *propositionis 2.* Compertum est enim, in serie durationis diem hesternum hoc ipso, quòd naturâ suâ prior est crastino mediata, nullatenus posse ipso crastino naturâ posteriorem esse, ut ita posset esse prior se ipso mediata. In serie autem dignitatis, quis non cernat esse impossibile, ut A suâ naturâ sit dignius mediata C: quia dignius B digniori ipso C, & simul sit suâ naturâ ipso C indignius immediatè? Tam in serie connexionis res adhuc est elarior, in quâ, ut A sit prius naturâ, quàm C, mediata: quia prius est B priori ipso C; ita debet C esse mediata connexum cum A, ut A nullatenus sit connexum cum C; alioquin A, & C, atque etiam B simul naturâ essent, ut dictum est *propositione 1.* sublatâ autem connexione ipsius A cum C, non potest A in tali serie esse posterius ipso C, ut constat. Denique in serie originis ex dictis *propositione 1.* constat, non posse naturâ posteriorem mediata suâ causâ remota, naturâ quoque esse immediatè priorem illâ: quia mutuo influxu physico in illam influere nullo modo potest; sed esto influeret: adhuc non esset prior illâ, potius illius prioritate impedita simul cum illa esset: quia, ut mutua dependentia per connexionem facit naturæ simultatem in serie connexionis, iuxta nuper dicta; ita mutua dependentia per influxum physicum, si possibilis esset, naturæ simultatem etiam efficere in serie originis, ut constat ex dictis *quæstione 4.* Postremò, in nullâ serie potest respectu ad tertium, esse aliòd prius naturâ immediatè illud, quod eodem est naturâ posterius: quia nullo modo potest esse propinquius alio ad tertium id, quod eodem ad idem tertium aliquo modo remotius est, ut est notissimum. Ex quibus patet, idem se ipso naturâ suâ prius, aut posterius esse

Pharus Scientiarum, Tom. II.

Propositio 5.

Quod in vna serie naturæ prius naturâ altero est, eodem potest esse in aliâ posterius naturâ.

Hæc propositio ita indefinitè prolata certissima est: quia in aliquibus seriebus manifestè verificatur; tametsi non verificetur in aliis. Discutamus per singulas, prænotantes, sermonem esse de prioritate, & posterioritate naturæ absolutâ à tertio. Nam alia non habet hic locum. Etenim, quod prius naturâ altero est in serie originis, eodem in serie dignitatis bene potest esse posterius: quia instrumenta, ut fatentur omnes, sapissimè influunt in effectum se perfectiorem, est actio, cum accedens sit, in substantiam se perfectiorem influit; atque ita instrumenta, & actio priora suâ naturâ sunt in serie originis suis, quibus in serie dignitatis sunt posteriora. Vnde etiam inferitur, naturâ simultanea esse posse in serie dignitatis, quæ in serie originis comparantur, ut prius, & posterius: quia certum est, id, quod influit in aliud, posse esse illi aequale quoad perfectionem.

82 Similiter, quod prius naturâ altero est in serie connexionis, eodem in serie dignitatis potest esse posterius: quia non repugnat, imò sæpè datur entitas connexa non mutuo cum aliâ se imperfectiore; quæ idcirco posterior naturâ illa est in serie connexionis, & prior in serie dignitatis, ut cernere est in actu fidei divinæ de accidente aliquo se imperfectiore, cum quo non mutuo connexus est. Vnde etiam inferitur, quæ sunt in serie connexionis simul naturâ, in serie dignitatis, ut prius, & posterius habere se posse, & vice versa: quia possunt esse mutuo connexa, quæ sunt perfectione inæqualia, & conuerso, aequalia perfectione esse, quæ connexa non mutuo sunt, ut satis ex se apparet.

83 In serie etiam durationis, naturâ prius potest esse, quod in serie dignitatis posterius est. Actus enim fidei divinæ suapte essentia durans hodie, atque adeò affixus hodiernæ mensuræ de duratione Adami præteritâ, suâ naturâ, in serie durationis est posterior duratione Adami, & prior in serie dignitatis utpotè illâ perfectior. Vnde etiam inferitur. Quod est altero prius naturâ in serie durationis, eodem simultaneum esse posse in serie dignitatis, & vice versa. Prioris namque generis sunt, durationes perfectione aequales diversis temporis mensuris correspondentes. Posterioris autem durationes perfectione inæquales eodem correspondentes temporis mensuræ, ut est notum.

84 Iam quod prius naturâ altero est in serie durationis, eodem potest esse posterius naturâ in serie connexionis. Actus enim fidei divinæ se ipso existens hodie de duratione Antichristi futura, prior est ipsâ duratione in serie durationis, & posterior in serie connexionis ob connexionem non mutuat, quam cum illâ habet. Ob eam namque dicunt omnes communiter, prius esse, Antichristum fore, quàm credi futurum; veramque esse ideo credi futurum: quia re verâ futurus est; non tamen è contrâ: ideo futurum esse quia creditur fore, eo quòd esse futurum conducit, ut credatur futurum, non tamen è conuerso. Vnde etiam inferitur. Quod est altero prius naturâ

B in

in serie durationis; eidem simultaneum esse posse in serie connexionis, & vice versâ. Prioris enim generis erunt, durationes mutuo connexæ diuersis mensuris temporis respondentes. Posterioris autem durationes correspondentes eidem tempori connexæ non mutuo; quæ omnes citra dubium possibiles sunt.

85 Interdum etiam, quod prius naturâ altero est in serie durationis, posterius eodem esse potest in serie originis. Hæc pars non adeo, ut præcedentes est certa. Probatur tamen: quia licet causa dans esse effectui, non possit non existere in eadem mensurâ temporis, in quâ existit effectus; nonnullæ tamen conditiones ex parte causæ requisitæ; atque adeo complentes eius potentiam, proximam ad causandum possunt existere prout vidimus *disp. 9. q. 5. prop. 30.* Accidere ergo poterit, ut aliqua eiusmodi conditionum posterius tempore sit effectui, in quem aliquo modo cum causâ influit, ipsoque subinde in serie originis prius naturâ est. Sic veritas saltem conditionata de futuritione durationis Aristoteli sub conditione quod intellectus noster eliciat actum fidei diuinæ de illâ se ipso affixum mensurâ hodiernâ ex vna parte prior naturâ est ipso actu fidei in serie originis utpotè complens potentiam proximam nostri intellectus ad illum eliciendum iuxta dicta *loco citato*. Ex aliâ verò, posterior naturâ est eodem in serie durationis, ut constat. Possit autem, imò, & sæpè debere esse simul naturâ in serie durationis ea, quæ, ut prius, & posterius comparantur in serie originis, manifestum ex dictis est, tametsi è conuerso fortasse nequeant esse simul naturâ in serie originis, quæ ut prius, & posterius naturâ se habent in serie durationis, nisi quis velit, durationem hodiernam, & eternam, dum eodem decreto Dei decernuntur, & exequuntur, ob id naturâ simultaneas in serie originis appellare, quod à doctrinâ traditâ *suprà q. 3.* non multum fors erit alienum.

86 Denique, quod prius naturâ est altero in serie originis, eodem in serie connexionis nequit posterius esse, etsi possit esse cum eo connexum non mutuo: quia posterioritas naturæ ex tali connexionione oriundâ per prioritatem originis impeditur; sicut & simultas naturæ oriunda ex mutua connexionione iuxta doctrinam statutam *questione 4.* unde patet, nec simultaneam posse esse in serie connexionis, quæ in serie originis ut prius, & posterius naturâ se habent. Quomodo autem nec vice versâ simul naturâ in serie originis esse possint, quæ, ut prius, & posterius naturâ in serie connexionis se habent, ex dictis in *eadem q.* facile quisque potest colligere.

Propositio 6.

87 Quod prius naturâ altero est in quavis serie respectu ad vnum tertium, eodem potest esse posterius respectu ad aliud.

Est clarum. Quia in serie naturæ A B C D quæcumque ea sit compertum est C respectu D prius esse, quàm B: quia propinquius; B autem posterius: quia remotius. Cum tamen respectu A vice versâ B prius sit, quàm C, quia propinquius; C autem posterius, quia remotius. Tantumdemque obeandem rationem euenit in quâlibet serie accidentis.

Propositio 7.

Quod in vna serie naturæ prius naturâ altero est, & in correspondente serie accidentis potest eodem ex accidente posterius esse, & vice versâ.

Sermo est imprimis de prioritare, & posterioritate, quas dicimus absolutas à tercio, & quæ in quatuor omnino naturæ ordinibus, siue seriebus, durationis scilicet, originis, connexionis, & dignitatis, in totidemque accidentis eis respondentibus dumtaxat reperiuntur. Appello autem seriem accidentis vnicuique seriei naturæ correspondentem, quæ in ipsâ fundatur, eundemque sortitur nomenclaturam. Series quippe accidentis durationis seriei naturæ durationis responderet, & series accidentis originis seriei naturæ originis &c. Quæ ex dictis, *questione. I. & 2.* satis sunt nota.

Igitur propositio sic intellecta, & indefinitè sumpta certissima est, quatenus in aliquibus seriebus naturæ, & accidentis manifestè verificatur, tametsi in aliis, aut non ita certò, aut nullo modo verificetur. Discutamus per singulas. Enim verò in serie dignitatis quod prius naturâ altero est, eodem ex accidente manifestè potest esse posterius, atque etiam vice versâ. Planè enim potest contingere, ut A perfectius, seu dignius sit, quàm B suapte naturâ, & tamen B ab accidentibus sibi adiunctis perfectius, seu dignius euadat, quàm ipsum A. Tum etiam, & A imperfectius seu indignius suâ naturâ sit, quàm B; & tamen B ab accidentibus adiunctis imperfectius, seu indignius euadat, quàm A. Unde etiam patet, in serie dignitatis quod prius aut posterius naturâ est altero, eidem ex accidente posse euadere simultaneum, & è conuerso, quod alteri naturâ est simultaneum, eodè posse ex accidente euadere prius aut posterius.

In serie item originis electio mediorum, & ipsa media priora naturâ sunt sine intento, quem physice causant, quo eodem ex accidente sunt posteriora; quatenus finis prout apprehensus, aut etiam intentus, quod ipsi accidentarium est, ad ea omnia mouet; in eaque subinde media sui cognitione, aut etiam intentione influit. Nec solum bonitas finis, & eius quiditas sumpta secundum se, quo pacto diuersa veritas obiectiua est ab existentia exercitâ eiusdem, mouet ad electionem mediorum, ad ipsaque media, & in ea influit; sed etiam existentia ipsa exercitâ, quæ per electionem, & media physice executioni mandatur. Hæc enim est, quæ per intellectum propositâ intenditur à voluntate per intentionem; siquidem, quod intendit voluntas est, ut existat finis; tamen non per iudicium; sed per simplicem apprehensionem proponi debeat, siue iudicium de possibilitate eius insuper requisitum sit, siue secus. De quo suo loco. Hinc in serie mediorum, & finis communiter ab omnibus dici solet esse prius in intentione, siue ordine intentionis; quod in executione, siue ordine executionis posterius est.

Iuxta quam doctrinam dicam suo loco, ex prauisione etiam iudicatiuâ, & absolutâ effectus, posse Deum ad decernendam causam eius moueri. Quo casu effectus cum sit posterior naturâ causâ, eadem erit prior ex accidente in serie originis. De quo *ibi* plura. Quem admodum autem effectus prout habens esse intentionale in sui cognitione dicitur in serie originis prior ex accidente sua causâ, quæ

Disp. XV. De ordine, & ordinat. rer. Quæst. VII. 15

qua posterior natura est, hoc ipso, quod cognitio effectus influit in causam; Ita è conuerso causa propterea habens esse intentionale in sui cognitione posterior ex accidente dicitur esse in serie originis effectus, quo est prior natura, quando effectus ipse in cognitionem causæ influxerit, ut fieri potest. Ita namque causa esse intentionale dicitur habere ab effectu, cui ipsa communicat esse physicum.

92 Ex quibus etiam patet, quæ simul naturæ sunt in serie originis, ut prius, & posterius ex accidente habere se posse, & vice versâ. Primum enim eueniet, quando ex duobus effectibus ex æquo, atque adeo simul naturæ ab eadem causâ productis, alterum mediâ sui cognitione in alterum influxerit siue immediatè, siue mediâtè. Secundum, quando causâ prior naturæ effectu, & effectus ipse indiuisum mediâ sui cognitione, aut concurrant ad aliud causandum, aut ab alio quoad esse intentionale causentur, utroque enim modo erunt ex accidente simul in serie originis.

93 Similiter in serie durationis, si detur actus fidei diuinæ affixus hodiernæ mensuræ de duratione futurâ Antichristi, duratio Antichristi, quæ posterior naturæ est die crastino, prior ex accidente erit eodem quoad esse intentionale, quod hodie habebit in actu fidei. Quo iure veritas obiectiua durationis futuræ Antichristi ex accidente, est prior die crastino naturæ prior duratione ipsâ, quatenus iam hodie est, totoque tempore antecedente fuit verum, id est, indicabile verè Antichristum fore. Pariterque in serie durationis posterius ex accidente, quoad esse intentionale esse poterit, quod est prius natura. Tum simul ex accidente, quæ, ut prius, & posterius naturæ se habent, & vice versâ, ut consideranti patebit. Quoad esse verò physicum, in serie durationis non potest esse posterius alio ex accidente, quod prius naturæ eodem est, nec vice versâ. Ad id namque necesse erat, ut duratio naturæ prior, atque adeo temporis priori correspondens redderetur insuper correspondens temporis posteriori per aliam superadditam durationem, aut vice versâ. Quod est impossibile, ut satis ex se est notum, & amplius innotescet suo loco.

94 Denique in serie connexionis, quod altero prius naturæ est, eodem ex accidente posterius poterit esse quoad esse intentionale, & vice versâ. Casu enim, quod in tali serie sit A prius naturæ quàm B, & B prius naturæ, quàm C; si C sit cognitio de ipso A, ut accidere potest, A quidem, quod prius est naturæ quàm B, posterius eodem erit ex accidente quoad esse intentionale, quod obiectiue habebit in C: è conuerso autem, si A sit cognitio de ipso C, ut etiam potest euenire, C quidem prius erit ex accidente, quàm B quoad esse intentionale; quod obiectiue habet in A, quo eodem B posterius suâ naturâ est. Quoad esse verò physicum non apparet, quomodo in serie connexionis, quod prius naturæ altero est, eodem possit ex accidente posterius esse, aut vice versâ.

95 Iam verò de prioritare, posterioritateque respectiua ad tertium eodem fermè pacto, quod ad rem attinet, philosophandum est; atque ita dicendum, quod in vnâ serie naturæ prius naturæ altero est, in correspondente serie accidentis posse eodem ex accidente posterius esse. Hoc enim ipso, quod prioritare, posterioritateque ab-

Pharus Scientiarum, Tom. I. I.

soluta à tertio in quavis serie A B C D; C propterea habens accidentaliter esse in A est prius ex accidente, quàm B, quo posterius naturæ est, consequens est, ut prioritare, posterioritateque respectiua ad D, sit C prius naturæ, quàm B; quia propinquius, quo eodem posterius est ex accidente propterea habens esse in A remotiori. Per quam generalem doctrinam quid in singulis seriebus speciatim dicendum sit quisque discipiet.

Propositio 8.

Quod in vnâ serie naturæ prius naturæ altero est, in serie accidentis non eodem, sed alteri seriei naturæ correspondente potest eodem ex accidente posterius esse, & vice versâ.

Hæc propositio ita indefinitè sumpta etiam est certa, quatenus in aliquibus saltem seriebus naturæ, & accidentis, de quibus agit, apertam veritatem habet, ut factò discursu per singulas notum fiet: agit autem de prioritare, posterioritateque talium serierum absoluta à tertio. Et enim, quod in serie naturæ dignitatis prius naturæ altero est, in serie accidentis durationis manifestè potest eodem ex accidente esse posterius. Similiterque in serie accidentis connexionis saltem quoad esse intentionale, ut per doctrinam in superioribus traditam vniciue consideranti satis conspicuum fiet. Pariterque vice versâ potest accidere, ut quod posterius naturæ est altero in serie naturæ dignitatis, eodem ex accidente sit posterius in qualibet dictarum serierum accidentis. Vnde etiam colligitur, simultanea ex accidente, posse esse in eisdem accidentis seriebus, quæ ut prius, & posterius naturæ in serie dignitatis se habent. Et è conuerso, quæ in serie dignitatis naturæ simultanea sunt, in aliis seriebus ut prius, & posterius ex accidente posse se habere.

Item, quod in serie naturæ durationis prius naturæ altero est, in serie accidentis dignitatis manifestè potest eodem esse posterius ex accidente; necnon in serie accidentis originis, & in serie accidentis, connexionis, saltem quoad esse intentionale, vti in casu præcedente dicebam. Ex quo cetera ad præsentem paritatem transferenda, & applicanda sunt. Imò verò in reliquis casibus possibili omnium eorum combinatione factâ, eandem doctrinam locum habere, quisque discurrendo per singulos deprehendet, consentaneè ad doctrinam traditam *propositi. 7.* pro omnibus itidem casibus ad eam spectantibus, cum sit manifestè facilius; atque adeo certius, posse esse ex accidente posterius, quod naturæ est prius in seriebus naturæ, & accidentis sibi non correspondentibus, de quibus modò, quàm in sibi correspondentibus, de quibus ibi. Quocirca huiusmodi discursum, ne prolixius immerer, legenti faciendum relinquo.

Propositio 9.

Quod in vnâ serie accidentis prius ex accidente altero est, in aliâ diuersâ serie accidentis ex accidente etiam potest eodem posterius esse, & vice versâ.

Hæc propositio perinde, atque duæ præcedentes, est certa: locumque habet in omnibus casibus, qui, factâ omni combinatione, coalescere possunt.

B z sunt

sunt ex quatuor seriebus accidentis, ubi prioritas & posterioritas absoluta à tertio, de qua sermo est, reperitur; diguitatis scilicet, durationis, originis, & connexionis, ut unicuique per dictos casus discurranti consentaneè ad doctrinam traditam *proposit.* 7. compertum fiet. In quo propterea discurrere faciendo non oportet multum morari. Et enim, quod prius ex accidente esse potest in serie dignitatis, eodem posterius ex accidente esse potest in serie durationis; necnon in serie originis, & in serie connexionis, saltem quoad esse intentionale, & vice versà, ut ex se, & ex dictis satis est notum. Similiterque, quod prius ex accidente altero est in serie durationis, eodem posterius ex accidente potest esse in serie originis, & in serie connexionis saltem quoad esse intentionale, & vice versà. Et in cæteris pariter.

Propositio 10.

99 Idem se ipso prius, aut posterius ex accidente potest esse, sapèque est.

Quotiescumque enim ex accidente est posterius altero id, quod eodem est prius naturà, vel vice versà, in seriebus naturæ, & accidentis sibi correspondentibus, iuxta *proposit.* 7. nequit non idem se ipso mediàtè esse prius, aut posterius ex accidente. Si enim in serie A, B, C, prius naturà est B, quàm C, propterea habens esse in A, quod eodem propterea habente esse in A, est posterius ex accidente, nequit non C propterea habens esse in A, esse mediàtè prius ex accidente se ipso propterea habente esse in se. Et è conuerso. Si B posterius est naturà, quàm A, propterea habens esse in se, quod eodem propterea habente esse in C; prius ex accidente est; nequit non A, mediàtè propterea habens esse in C posterius ex accidente esse se ipso propterea habente esse in se. Hoc pacto finis propterea in intentione prior ex accidente est se ipso propterea in executione prioritate originis. Similiterque effectus oriundus mediàtè à sui cognitione, propterea in cognitione est prior ex accidente se ipso propterea in se. Sic etiam duratio Antichristi futura propterea habens esse in actu fidei de se hodierno ex accidente est prior se ipsa propterea habitura esse in se prioritate durationis. Pariterque vice versà est posterior ex accidente se ipsa duratio præterita Adami. Tantumdemque dicendum est de cæteris huiusmodi casibus.

100 In aliis verò casibus spectantibus ad *proposit.* 5. 8. & 9. ex eo quod idem comparatione eiusdem possit esse prius, & posterius respectu ad diuersas series, non sequitur, idem posse esse prius, aut posterius se ipso, adhuc ex accidente prioritate, aut posterioritate mediàtè: quia eiusmodi diuersæ series non ita concatenantur ad componendum unam, ut in eis quod est prius priore, eo ipso dicatur prius posteriore prioritate mediàtè, propterea oportebat, ut quod est prius altero in unâ serie prioritate se in aliâ, prius se ipso mediàtè esset ex accidente. Recognoscatur doctrina tradita *suprà* *quest.* 5.

Propositio 11.

101 Prioritas, quam multi appellant maioris vniuersalitatatis, ipsa inconnexione non mutua prioritas naturæ est. Tuncque propterea, & non aliàs conceptibus vniuersalioribus respectu minus vni-

uersalium conuenit, quando hi cum illis suâ naturâ metaphysicè, & non mutuo connexi sunt.

Quod Aristoteles inter exempla priorum ea magis vniuersalia respectu minus vniuersalium posuerit, in quibus subsistendi consequentia non valet, ut phrasia est eius; eo videlicet, quod connexionem non mutua inter se habent, vulgò introductum est, ut magis vniuersalia indiscriminatim dicantur priora minus vniuersalibus prioritate maioris vniuersalitatatis; quasi prioritas sic nuncupata specialem quamdam constituat speciem prioritatis in maiori vniuersalitate fundata. Cæterum hic concipiendi, & loquendi modus abusus est, & ab Aristotelis mente prorsus alienus. Tum, quia non omnia magis vniuersalia minus vniuersalibus sunt priora, ut mox dicemus. Tum, quia, quæ sunt, non à maiori vniuersalitate, sed ab inconnexione non mutua, quæ in multis aliis conceptibus non magis vniuersalibus reperitur, habent talia esse; proindeque prioritas maioris vniuersalitatatis non specialis quadam prioritas solis magis vniuersalibus respectu minus vniuersalium competens, sed ipsa inconnexione non mutua prioritas est, quæ ad multo plura quàm magis vniuersalia se extendit, ut ex dictis in superioribus satis est notum.

Quod autem non omnia magis vniuersalia minus vniuersalibus, etiam iis, de quibus ut de inferioribus prædicantur, prioritas est; certum quia vniuersalia accidentaliter inferioribus, de quibus, ut sic prædicantur priora non sunt; nullo quippe genere prioritatis est prius in homine esse album, aut moueri; aut currere; quàm esse hominem, ut ex se patet: cum tamen esse album, moueri, aut currere prædicatum sit vniuersalius homine, atque conueniens ut inferiori. Solum ergo ea magis vniuersalia minus vniuersalibus sunt priora, cum quibus hæc sunt connexa non mutuo, cuiusmodi non sunt vniuersalia accidentaliter; sicut nec, quæ ad minus vniuersalia disparatè se habent; eo quod hæc illorum inferiora non sunt. Per quæ *propositio* sufficienter est demonstrata.

Propositio 12.

Omnis veritas quiditatiua entis distincti à Deo prior natura est veritate existentiali sibi correspondente prioritate inconnexione non mutua.

Est certum: quia omnis veritas existentialis entis distincti à Deo cum veritate quiditatiua sibi correspondente connexa metaphysicè est inconnexione non mutua. Ob id enim sic bene arguitur: homo existit: ergo est possibilis: homo existentialiter, est rationalis: ergo quiditatiue est rationalis: homo existentialiter est risibilis: ergo quiditatiue est risibilis; non tamen è conuerso. Dico autem, veritates quiditatiuas, & existenciales inuicem sibi correspondentes eas, quæ conueniunt eidem enti; entitatiueque proinde inuicem identificantur, ut cernere est in exemplis datis. Veritas quippe quiditatiua vnius entis veritate existentiali alterius non est prior naturà ex eo præcisè, quod illa quiditatiua, & hæc existencialis sit, nisi existencialis aliundè connexa non mutuo sit cum quiditatiua, ut est connexa omnis veritas existencialis creaturæ, cum veritate quiditatiua Dei; & vniuersim omnis veritas existencialis rei connexa non mutuo;

mutuo cum veritate quiditatu termini talis connexionis. Excepi autem in propositione Deum: quia quiditas eius mutuo cum eius existentia connexa est, atque adeo non est prior illa.

104 Inferre aliquis. Ergo idem potest se ipso prius naturâ esse contra doctrinam statutam prop. 4. distinguo consequens. Idem tam verificatiue, quam entitatiue; siue tam quoad statum, quam quoad entitatem, de quo dumtaxat sermo est in ea propos. 4. potest se ipso prius naturâ esse; nego. Idem entitatiue tantum, non item verificatiue, & quoad statum potest se prout verificatiue, & ratione status diuerso prius natura esse, concedo. Quod non est contra dictam prop. 4. Recognoscitur doctrina tradita disp. 10. q. 1. ubi monstrauimus, quomodo veritas quiditatiue, & existentialis, etsi entitatiue identificatæ, diuersæ nihilominus veritates; imò & separabiles sunt, ad diuersosque, & separabiles status pertineant. Quod satis est, ut vna prius naturâ possit esse, quam altera; etiam si vna, & eadem veritas ad vnum, & eundem statum pertinens prius natura se ipsa esse non possit iuxta doctrinam statutam dicta prop. 4.

105 Ex quo item patet, quomodo status rerum quiditatiue statu earundem existentiali prior natura sit; nam status isti ab ipsarum rerum veritatibus obiectiuis quiditatiuis, & existentialibus nihil differunt, uti etiam disp. 10. q. 1. citatæ explicatum est.

Propositio 13.

106 Omnis veritas conditionata creaturæ, prior naturâ est veritate absoluta sibi correspondente prioritate inconnexionis non mutua.

Hæc propositio aequè est certa, ac præcedens, eodemque modo, atque illa, exponenda venit, & comprobanda, in quo morari opus non est. Solum aduerto veritatem conditionatam, & absolutam illi correspondentem, quales sunt, quæ eidem enti conueniunt; siue de eodem subiecto verificantur; aut ad statum quiditatiuum; aut ad statum existentialem spectare posse, prout vidimus disp. 10. q. 1. citata nuper, ubi ad rem plura. Ex quibus etiam apparet, quomodo status conditionatus statu absoluto sibi correspondente prior natura sit.

Propositio 14.

107 Omnis pars prior naturâ suo toto est prioritate saltem inconnexionis non mutua; nisi quando pars cum toto mutuo connexa est.

Est clarum: quia pars cum toto regulariter non mutuo connectitur, etsi mutuo connectatur nonnunquam. Addidi autem saltem: quia, si pars est re verâ causa totius, aliquo modo influens in illud, ut multi putant, de quo suo loco, prioritate etiam originis erit dicenda prior illo. Quo titulo prior semper illo dicenda erit, etiam si mutuo cum illo connexa sit; siquidem prioritas originis per mutuum connexionem non impeditur, quemadmodum prioritas spectans ad seriem connexionis, ut ex dictis in superioribus satis est notum.

Propositio 15.

Quidquid per se influit in aliud, siue tanquam principium, siue tanquam causa, siue tanquam conditio, siue tanquam causalitas prius natura illo est prioritate originis, idque prioritate immediata, si influxus immediatus est; mediata verò, si mediat.

Hæc propositio ex dictis in superioribus satis superque nota est. Ex ea autem sequitur primò contra quosdam recentiores: actionem, passionem, & quamlibet aliam causalitatem realiter ab effectu distinctam priorem naturâ esse effectu ipso prioritate originis. Quod enim illa cum effectu connexa metaphysicè sit, non impedit prioritatem eius originis comparatione effectus; tamen si impediatur aliam inconnexionis non mutua, quam insuper habet causa comparatione ipsius causalitatis, & effectus, quando cum his, ut sæpe euenit, metaphysicè non est connexa.

Secundò sequitur, Patrem æternum prioritatem originis habere respectu Filij; similiterque Patrem & Filium respectu Spiritus sancti: quia Filius re verâ producit a Patre, Spiritus sanctus a Patre, & Filio. Quamuis autem ista prioritas prioritas naturæ sit, quatenus prioritas naturæ à prioritate ex accidente condistincta est. Absolutè tamen loquendo, non dicitur à Theologis prioritas naturæ; sed tantum prioritas originis; ne eo loquendi modo innuatur distinctio aliqua realis naturæ Patris à naturâ Filij, naturæque Patris, & Filij à naturâ Spiritus sancti; eandemque quippè naturam, essentiamque Theologicam habent Patrem, & Filium, & Spiritus sanctus, ut fides docet; tamen si proprietates personales distinctas habeant, in quibus prout talibus fundatur, atque adeò re ipsâ consistit eiusmodi originis prioritas, & posterioritas.

Tertiò sequitur decretum Dei prædefinitiuum actus liberi compatibile cum libertate, quod eo ipso remotè tantum debet in actum ipsum influere, prioritatem naturæ habere remotam comparatione talis actus ad seriem originis pertinentem. Vnde necessitas, quæ datur ad actum ex suppositione existentie talis decreti, ob connexionem, quam illud habet cum actu, necessitas antecedens remotè ad talem actum dici posset. Cæterum, quia necessitas antecedens ad actum, simpliciter, & absolutè loquendo, ea dumtaxat dici solet, quæ libertati actus opposita est; utpote oriunda ab aliquo antecedente connexo cum actu, quod per arbitrium voluntatis, à qua actus est, impediri non potest, & talis non est necessitas per dictum decretum inducta; utpote, quod per arbitrium voluntatis, cuius actum prædefinit est impedibile. Idcirco necessitas per eiusmodi decretum inducta non solet appellari antecedens, simpliciter, & absolutè loquendo; sed potius consequens: per istam tamen loquutionem non est censenda negari prioritas naturæ remota, quam tale decretum habet ad talem actum. De quo plura suo loco. Mirò alia plura, quæ ex data propositione possunt inferri singillarim, & vnusquisque facillè inferre poterit.